

«Είναι σωστές οι αλλαγές»

Του ΠΑΥΛΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ*

Η κρίση του πανεπιστημίου στην Ελλάδα ξεκίνησε τη δεκαετία του '80 ως οικονομική, αλλά έχει πλέον γίνει διοικητική και ηθική. Τα συμπτώματα της κρίσης είναι εμφανή τόσο στις θετικές όσο και στις ανθρωπιστικές επιστήμες.

Από τη μία έχουμε την αβυσσαλέα τεχνολογική μας υστέρηση, και από την άλλη τον αργό αλλά σταθερό μααρασμό του κριτικού λόγου στη δημόσια ζωή και την αντικατάστασή του από τις κοινοτοπίες, την αρχαιοπληξία και έναν καινούριο «μεταμοντέρνο» λαϊκισμό. Θα ήθελα να αναφερθώ σε τρεις αυτονόητες αλλαγές που κακώς απορρίπτονται.

1 Το πανεπιστημιακό άσυλο. Σήμερα το άσυλο ευνοεί μόνο εξωπανεπιστημιακές ομάδες που δεν έχουν σχέση με το έργο του πανεπιστημίου. Η ελευθερία της έκφρασης και της έρευνας οφείλει να υπάρχει για όλους και παντού. Αντίστοιχα, η αστυνομία οφείλει να καταδιώκει τα εγκλήματα και να βοηθά τους πολίτες χωρίς να αυθαιρετεί, χωρίς να μπαίνει στο σπίτι μας χωρίς ένταλμα ή τη δική μας άδεια και χωρίς να κάνει διακρίσεις ποτέ και πουθενά. Συνεπώς, δεν δικαιούται το πανεπιστήμιο ειδική μεταχείριση. Όλη η Ελλάδα δικαιούται άσυλο από την αυθαιρεσία και το δικαιούται από το ισχύον δίκαιο, το σύνταγμα και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων. Οσοι αγωνιούν για το άσυλο επειδή δεν εμπιστεύονται την αστυνομία πρέπει να μας εξηγήσουν γιατί δεν αγωνιούν για όλους όσοι δεν ζούμε ή εργαζόμαστε μέσα στην πανεπιστημιούπολη και είμαστε έρμαιά της.

2 «Αιώνιοι» φοιτητές. Οι αιώνιοι φοιτητές κοστίζουν χρήματα και επηρεάζουν τη ζωή του πανεπιστημίου αρνητικά. Στο πανεπιστήμιο πρέπει να υπάρχει ένα κλίμα σοβαρότητας και αμοιβαίου σεβασμού. Σήμερα σπουδάζει ο καθένας όποτε θέλει και για όσο θέλει, χωρίς πραγματική αξιολόγηση ή κρίση. Οι αιώνιοι φοιτητές έχουν επίσης προνομιακό ρόλο στη διοίκηση του πανεπιστημίου (όπως θυμάμαι από τότε που ήμουν φοιτητής στη Νομική Αθηνών), αφού γνωρίζουν πρόσωπα και πράγματα και ψηφίζουν στην εκλογή πρύτανη και άλλων αρχών. Ο περιορισμός της χρονικής διάρκειας θα σοβαρέψει λίγο το εκπαιδευτικό έργο του πανεπιστημίου και θα βελτιώσει την ποιότητα του φοιτητικού συνδικαλισμού. Σε συνδυασμό με τις νέες ανταποδοτικές υποτροφίες και τα εκπαιδευτικά δάνεια, μπορεί να δημιουργήσει νέες στενότερες σχέσεις μεταξύ των ιδρυμάτων και των φοιτητών τους.

3 Αυτοτέλεια. Η τετραετής προγραμματική συμφωνία των πανεπιστημίων με το υπουργείο θα βοηθήσει. Ο ασυνεπής εταίρος είναι συνήθως το υπουργείο, ιδίως όταν αλλάζει υπουργός ή κυβέρνηση. Οι προγραμματικές συμφωνίες θα βάλουν κάποια τάξη στις σχέσεις αυτές, αν και το ιδανικό θα ήταν να πάψει εντελώς να ανακατεύεται το υπουργείο στα εσωτερικά των πανεπιστημίων.

*Εκτίμησή μου είναι ότι οι αλλαγές που προβλέπει το σχέδιο είναι σωστές, αν και χρειάζονται περισσότερες. Σε μια μικρή χώρα όπως η Ελλάδα, από το πανεπιστήμιο εν πολλοίς εξαρτάται η ανανέωση των προσώπων, των ιδεών και της γνώσης. Θα είναι κρίμα για τις επερχόμενες γενιές να συνεχίσουν να στερούνται τις ευκαιρίες για νέους ορίζοντες που έχουν σήμερα οι περισσότεροι νέοι της Ευρώπης.

* Ο ΠΑΥΛΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ είναι καθηγητής στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης.